

Berlin – Große Hamburger Straße – Pomnik upamiętniający Zbiorczy Obóz Deportacyjny w Berlinie

Historia

Przy Große Hamburger Straße 26 mieścił się od połowy XIX w. pierwszy dom starców gminy żydowskiej w Berlinie. Na jego tyłach leży teren pierwszego w mieście cmentarza żydowskiego, na którym pochowany jest m.in. Mojżesz Mendelssohn, filozof Oświecenia. W 1942 r. Gestapo przeznaczyło dom starców na zbiorczy obóz deportacyjny. Tutaj musieli się stawić wyznaczeni do deportacji Żydzi. W przypadku próby uniknięcia wywózki, doprowadzani byli siłą przez funkcjonariuszy Gestapo. W obozie zbiorczym przeszukiwany był ich bagaż, a urzędnicy Urzędu Finansowego zawiadamiali ich o konfiskacie majątku. Stąd prowadzono lub przewożono ich na stacje deportacyjne [patrz: *Grunewaldrampe*].

Christoph Kreutzmüller

Pamięć

W czasie wojny budynek został uszkodzony i w okresie powojennym rozebrany. W latach 1982-83 powstał w tym miejscu pierwszy w byłej NRD pomnik, poświęcony deportacjom Żydów. Początkowy kamień pamiątkowy zastąpiony został w 1985 r. przez grupę figur, która w latach 50. zaprojektowana została dla obozu koncentracyjnego *KZ Ravensbrück*. O historii tego miejsca informuje tablica pamiątkowa, która jednak odnosi się głównie do cmentarza żydowskiego. Zarówno pomnik, jak i na nowo wzniesiony kamień nagrobny Mojżesza Mendelssohna noszą ślady zbezczeszczenia.

Wskazówka: w pobliżu, na rogu Große Hamburger Straße i Oranienburger Strasse, znajdują się wpuszczone w chodnik tzw. Stolpersteine. Jeden z nich poświęcony jest m.in. Uri Aronowi rocznemu dziecku, które zostało wraz z rodziną deportowane przez Theresienstadt do *Auschwitz* i tam zamordowane. Pierwszy deportacyjny obóz zbiorczy w Berlinie znajdował się w byłej synagodze na Levetzowstrasse [stacja metra Hansaplatz].

Christoph Kreutzmüller

Informacje praktyczne

Berlin – Große Hamburger Straße – Pomnik upamiętniający Zbiorczy Obóz Deportacyjny w Berlinie

Große Hamburger Str. 26